

1 EYLÜL

1875: "Tarzan"ın yaratıcısı Edgar Rice Burroughs doğdu. Kahramanından ondan çok başkalarının yararlanmasından şöyle yakınacaktı: "Ben şu ... yangına hep söndükten sonra yetişenlerden biriyim."

1904: Abdullah Cevdet (kendi yazısıyla "Abdullah Djevdet"), İctihad'ın ilk sayısını çıkardı. Dergi Abdullah Cevdet'in ölümüne (28 Kasım 1932) kadar 358 sayı yayımlanacaktı.

2 EYLÜL

1907: Pertev Naili Boratav doğdu.

3 EYLÜL

1928: Gölge yazar "Hayalet Oğuz" (Oğuz Haluk Alplaçın) doğdu.

1962: e.e. cummings öldü.

4 EYLÜL

1768: Vikont François-René de Chateaubriand doğdu.

1935: Simone de Beauvoir, Shakespeare and Company'ye katıldı ve kitaplarının ABD'de basım haklarını altı yıllığına bu yayınevine verdi.

1990: Turan Dursun öldürüldü.

5 EYLÜL

1870: Sürgünden dönen Victor Hugo, Paris'te coşkuyla karşılandı. Sürgünde yazdığı iki romandan biri Sefiller'di.

1905: Arthur Koestler Budapeşte'de doğdu.

1921: ABD'nin Virginia eyaletinde Richmond Ticaret Odası, "Sinclair Lewis'in romanının sürdüğü lekeyi silmek için" Ana Cadde'nin adının değiştirilmesini istedi.

1957: Jack Kerouac öldü.

1993: Samim Kocagöz öldü.

6 EYLÜL

1869: Bambi'nin yazarı Felix Salten, Macaristan'da doğdu.

1890: Roi de Belges'in kaptanı Kongo Irmağı'nda tropik hummaya tutulunca, geminin yönetimi Joseph Conrad'a verildi: Conrad, Karanlığın

Yüreği'ni bu günlerde edindiği deneyimle yazdı.

1982: Azra Erhat öldü. Eski Yunanca adların yazımında, onun Mitoloji Sözlüğü'nde uyguladığı biçimleri kullanıyoruz.

7 EYLÜL

1909: James Joyce, Nora Barnacle'a şöyle yazdı: "Şimdi, sevgili Nora'cığim, sana yazdığım her şeyi tekrar tekrar okumanı istiyorum. Kimi çirkin, ahlaksız ve hayvanca, kimi de saf, kutsal ve ruhsal; hepsi de bizzat benim."

1911: Apollinaire, Mona Lisa'nın Louvre'dan sansasyonel bir şekilde çalınması olayının elebaşı olduğu kuşkusuyla hapse atıldı. Suçsuzluğu beş gün sonra kanıtlandı.

8 EYLÜL

1474: Çılgın Orlando'nun yazarı Ludovico Ariosto doğdu.

1873: Übü'nün yazarı Alfred Jarry doğdu.

1974: Celâl Sılay öldü.

9 EYLÜL

1828: Tolstoy doğdu.

1869: Abdullah Cevdet doğdu.

1904: James Joyce ve Oliver St. John Gogarty (Ulysses'in Buck Mulligan'ı), Dublin, Sandycove'daki Martello Kulesi'ne taşındılar. Bu kule, daha sonra Ulysses'in ilk bölümüne sahne olacaktı.

1908: Cesare Pavese doğdu.

1942: Tezer Özlü, geceyarısı (Simav'ın) "havuzlu, Arnavut kaldırım döşeli küçük alanına bakan bir evde ... doğdu" (Demir Özlü). Yaşamın Ucuna Yolculuk'ta izini sürdüğü Pavese'nin doğum gününde, onun intiharından yedi yıl önce.

1984: Yılmaz Güney öldü. Boynu Bükük Öldüler adlı romanıyla 1972 Orhan Kemal Roman Ödülü'nü kazanmıştı.

10 EYLÜL

1886: Şair H.D. (Hilda Doolittle), Pennsylvania'da doğdu. 15'inde Ezra Pound'la aşk yaşayıp okulda başarısız olmasının ardından Avrupa'ya gidecek, Londra'da Bloomsbury grubuna katılacak ve

"Imagiste" şairlerin en tanınmış olacaktı.

11 EYLÜL

1862: Sürpriz finaler ustası öykücü O. Henry (William Sydney Porter) doğdu.

1885: D(avid) H(erbert) Lawrence doğdu.

12 EYLÜL

1846: Elizabeth Barrett (40) ile Robert Browning (34), Londra'da gizlice evlendiler. Wordsworth düşünceliydi: "Eh, umarım birbirlerini anlarlar - başka kimse anlamazdı." (Öncesi için bkz. Ajanda: 20 Mayıs, kitaplık, Sayı 41, Mayıs-Haziran 2000)

1977: Amerikalı "Confessional" şair Robert Lowell, New York havaalanından şehre gitmek için bindiği takside kalp krizinden öldü; son kitabını kutlamaya hazırlanıyordu.

13 EYLÜL

1592: Montaigne ünlü Denemeler'inin yeni baskısını hazırlarken öldü.

1871: Gazeteci Şinasi, Babıalı yakınlarında hem matbaa hem ev olarak kullandığı bir odada, sözlüğünü tamamlamaya uğraşırken, yakalandığı beyin hastalığından kurtulamayarak öldü.

1970: Refik Ahmet Sevengil öldü.

14 EYLÜL

1321: Dante, İlahi Komedyanın son bölümü "Cennet"i bitirdikten birkaç saat sonra, sıtmadan öldü. 56 yaşındaydı.

1852: Mohikanların Sonuncusu'nun yazarı James Fenimore Cooper öldü.

15 EYLÜL

1901: Kemalettin Kamu doğdu.

1914: Orhan Kemal doğdu.

1971: Baki Süha Ediboğlu öldü.

16 EYLÜL

1672: Amerikan kolonilerindeki ilk kadın şair Anne

Bradstreet, 60 yaşına doğru, Massachusetts'te öldü.

17 EYLÜL

1975: Hayalet Oğuz öldü: "... Zaten hayalet olan gölge yazar Oğuz'un / Herhalde ölümü de kendinden rivayet ..." (Can Yücel)

18 EYLÜL

1709: Samuel Johnson doğdu.

1917: Cesur Yeni Dünya'nın yazarı Aldous Huxley, Eton'da bir okula müdür oldu. Öğrencilerinden Eric Arthur Blair, George Orwell adıyla Hayvan Çiftliği'ni yazacaktı.

1919: Halide Edip Büyük Mecmua'nın "sermuharrir"i (yoksa "sermuharrire"si mi?) oldu.

19 EYLÜL

1911: 1983 Nobel Edebiyat Ödülü'nün sahibi William Golding (Sineklerin Tanrısı) doğdu.

20 EYLÜL

1878: Şikago Mezbahaları'nın yazarı Upton Sinclair doğdu.

21 EYLÜL

İÖ 19: Vergilius öldü. Aeneid'in yakılmasını istemiş, ama daha sonra bu isteğini vasiyetnamesinden çıkarmıştı.

1832: Ivanhoe'nun yazarı Sir Walter Scott öldü.

1932: Ahmet Rasim öldü. "Şiir Kıralı" Florinalı Nâzım, onun için "Ey çok sevimli, ince / İstanbul'un çocuğu! / Yaşamaktan bezince / Gökte aldım soluğu" diye başlayan bir ağıt yazdı: "... bu ağıt Türkçe'nin en büyük ustasına yazılan tek ağıttır. Üstelik Florinalı Nâzım bu şiirini hiçbir dergi ve gazetede yayınlamadığı için, onu tarife üzerinden para ödeyerek bir büyük gazetenin ilan sayfasına koydurmuştur." (Salâh Birsal)

1959: Ruşen Eşref Ünaydın öldü.

1975: Bedri Rahmi Eyuboğlu öldü.

22 EYLÜL

1890: Çingeneler'in yazarı Osman Cemal Kaygılı doğdu.

1926: James Joyce ve Thomas Wolfe, Waterloo'da savaş alanına düzenlenen bir turda aynı otobüsteydiler ama tanışmıyorlardı - ve tanışmadılar.

1945: "Yedigün Şairleri"nden İhsan Yücel -23 yıllık kısa yaşamında uğradığı haksızlıkların yol açtığı ya da en azından hızlandırdığı- iki ay süren ağır bir hastalık sonucunda öldü. "Yaşamak güzel şey doğrusu, / Yaşayacağım!..." dizeleriyle biten son şiirini hasta yatağında bir kâğıt parçası üzerine yazmış, ölümünden bir hafta önce de 12 yaşındaki kardeşi Tahsin'i alnından öperek ona: "Kendine iyi bak kardeşim, ailemizde bir tek sen kaldın..." demişti. Küçük Tahsin bu öğüdü tuttu: Romancı, öykücü ve bilim adamı -ve sıkı polemikçi- Tahsin Yücel oldu.

23 EYLÜL

1870: Carmen'in yazarı Prosper Mérimée öldü.

1933: Fransız yönetimindeki Antakya'da yayımlanan Yeniğün gazetesinde, Antakya Sultanisi'nde okuyan 16 yaşında bir ortaokul öğrencisinin yazısı çıktı: "Geç Kalmış Bir Muhasebe". Bu yazı, ilerde "Hayatını Türk irfanına adayan münzevi ve mütecessis bir fikir işçisi" olacak Cemil Meriç'in yayımlanan ilk yazısıydı.

1973: Neruda (Pablo Ricardo Neftali Reyes) öldü. Kendine takmaad olarak, hayran olduğu Çek yazar Jan Neruda'nın soyadını seçmişti.

24 EYLÜL

1896: F(rancis) Scott Fitzgerald doğdu. ABD ulusal marşının yazarı Francis Scott Key akrabasıydı; ilk adı ondan geliyordu.

1969: Manzum mizahi roman ve öyküleriyle tanınan şair Necdet Rüştü Efe öldü. Bir gün denize düşmüş, bir arkadaşı doğaçlama bir şiir söylemişti: "Necdet Rüştü / Denize düştü /Bütün balıklar / Ona gülüştü"

25 EYLÜL

1897: William Faulkner doğdu.

26 EYLÜL / DİL BAYRAMI

1888: T.S. Eliot (1948 Nobel Edebiyat Ödülü) doğdu.

1889: Martin Heidegger doğdu.

1940: Walter Benjamin öldü.

1955: Türk Dil Kurumu, her yıl Dil Bayramı'nda verilmek üzere 3500'er liralık bir Bilim, bir de Sanat ödülü koymuştu. İlk Bilim Ödülü'nü Abdülhak Hâmit Tarhan ile Gündüz Akıncı, Sanat Ödülü'nü de Yeşeren Otlar ile Cahit Külebi kazandı.

27 EYLÜL

1792: İngiliz karikatürist ve illüstratör George Cruikshank, Londra'da doğdu. Renkli gravürleri Dickens'in Sketches of Boz'u başta olmak üzere pek çok kitabı canlandıracaktı.

28 EYLÜL

1909: Stephen Spender doğdu.

29 EYLÜL

1547: Cervantes doğdu.

1883: Celal Sahir Erozan doğdu. "Kadın şairi" diye tanınırdı; kızı Berin Nadi'nin tanıklığıyla: "Yukarı katta yatağı üzerinde hanım saçıyla yazılmış bir şiiri vardı. 'Bütün hayatımı onlar verir de ben yaşarım / Kadınlar olmasaydı öksüz kalırdı eş'arım.' "

1928: "Yeni Türk Harfleri Marşı" yayımlandı.

30 EYLÜL

1207 (Bazı araştırmacılara göre 1182): Mevlana Celaleddin-i Rumi, Horasan'ın Belh şehrinde (bugün Afganistan'da) doğdu.

1598: Şair Edmund Spenser, Cork şerifliğine atandı.

1868: Louisa May Alcott'un Küçük Kadınlar'ının ilk cildi yayımlandı.

1924: Truman Capote (Streckfus Persons adıyla) doğdu.

1936: Sevgi Soysal doğdu.

1978: Ali Nihat Tarlan öldü.

***

1 EKİM

1928: Türkçe Gazete'nin ilk sayısı çıktı. Özelliği, tamamen "yeni harfler"le basılmasıydı.

1950: Faik Âli Ozansoy öldü. Halit Fahri Ozansoy'la bir akrabalığı yoktu ama "Batarya ve Ateş muharriri" Süleyman Nazif'in kardeşiydi. Mülkiye'de öğrenciyken Servetifünuncuların arasına katılmış, bir ara da Fecriati topluluğuna başkanlık etmişti.

2 EKİM

1904: Graham Greene doğdu.

3 EKİM

1900: Thomas Wolfe doğdu. Şöyle yakınacaktı: "İstemediğiniz kadar yatacak kadın bulabilirim; benim için asıl bulması zor olan, daktilo bilen ve yazdıklarımı okuyacak bir kadın."

4 EKİM

1910: Cahit Sıtkı Tarancı doğdu.

1936: İoanna Kuçuradi doğdu.

5 EKİM

1713: Denis Diderot doğdu.

1936: Çek oyun yazarı (sonradan cumhurbaşkanı) Vaclav Havel doğdu.

6 EKİM

1657: Kâtip Çelebi öldü.

1968: Sabri Esat Siyavuşgil öldü. Değerbilir okurlar için, Hugo'nun Hernani'sini eşsiz bir ustalıklarla çeviren Cemil Meriç'in bile kıskandığı Cyrano de Bergerac çevirisiyle yaşıyor.

7 EKİM

1571: Cervantes, Lepanto (İnebahtı) Deniz Savaşı'nda iki kez göğsünden, bir kez de sol elinden yaralandı.

1849: Edgar Allan Poe, Baltimore'da bir hastanede 40 yaşında öldü. Son sözleri "Rabbim, ruhuma yardım et!" oldu. Mezartaşında "Dedi Kuzgun:

Hiçbir zaman" yazıyor.

1932: F. Scott Fitzgerald'ın karısı Zelda'nın tek romanı Beni Valsten Koru yayımlandı ve çok az satıldı.

8 EKİM

1754: Henry Fielding öldü.

9 EKİM

1989: Yusuf Atılgan öldü.

10 EKİM

1896: The Times gazetesinin kitap eki The Times Literary Supplement'ın ilk sayısı çıktı.

11 EKİM

1963: Jean Cocteau öldü: Ömür boyu can dostu, sevgili "Madame Piaf"ının ölümünden bir iki saat sonra.

1985: Metin Eloğlu öldü.

12 EKİM

1924: Anatole France, Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldıktan üç yıl sonra öldü. Hugo'dan sonra bir yazar için düzenlenen ilk ulusal cenaze töreni onunkiydi.

13 EKİM

1956: Cahit Sıtkı Tarancı öldü. Ataç, Günce'sine şunları yazdı: "TARANCI.- Ne iyi çocuktu! ... Yırları yarına da kalacak mı? Bugünden kimse kestiremez onu. Kalsın kalmasın, bize, bugün yaşamakta olanlara güzel tatlar sağladı o yırlar, gönlümüzde yankıları var. Öldü Cahit Sıtkı Tarancı, bir kişi değil artık, sayrılar evinde yatan bir kişi değil, yırlarıyla içimizi ısıtan, bize bizi anlatan, kimi tatlı tatlı, kimi de üzünçle gülümseyen bir anı oldu. Uzun sürmese de 'ölümsüzlük' budur işte."

1973: Halikarnas Balıkcısı öldü.

1987: Nilgün Marmara intihar etti.

14 EKİM

1888: Katherine Mansfield doğdu.

1969: "Sütüven" şairi Mustafa Seyit Sütüven öldü. Cemal Süreya'nın yerinde saptamasıyla "ilk şiirine

yenilmiş bir şair"di.

1999: Fakirt Baykurt Almanya'da öldü.

15 EKİM

1844: Nietzsche doğdu.

1928: Yusuf Ziya (Ortaç) Meşale dergisini kapattı. Böylece, birkaç ay önce bu dergide başlayan ve yedi genç şairin ortak kitabı Yedi Meşale ile süren "Yedi Meşaleciler" akımı da sona ermiş oldu.

1958: Asaf Hâlet Çelebi öldü.

16 EKİM

1854: Oscar Wilde (Fingal O'Flahertie Wills) doğdu.

17 EKİM:

1827: Thomas Carlyle, Jane Welsh ile evlendi. Gelin, Leigh Hunt'ın "Jenny"siydi: "... Söyle yorgunluğumu, mahzunluğumu söyle,/ Sağlık ve zenginliğin beni terk ettiğini, / Söyle yaşlandığımı, ama şunu da ekle: / Jenny öptü beni!" (S.Ö.)

18 EKİM

1859: Henri Bergson doğdu.

1949: Enis Behiç Koryürek öldü.

1957: Gazeteci ve yazar Hüseyin Cahit Yalçın öldü. Edebî Hatıralar'da (1935) Tevfik Fikret ve Servet-i Fünun çevresini anlatmıştı.

1985: Sabri Altınel öldü.

19 EKİM

1745: Gulliver'in Gezileri'nin yazarı Jonathan Swift, son yolculuğuna çıktı.

1996: Kemalettin Tuğcu öldü. Yazdığı romanlar yazınsal bir değer taşıymıyordu belki; ama birkaç kuşağın okuma alışkanlığının temelini oluşturdular.

20 EKİM

1854: Rimbaud doğdu.

21 EKİM

1772: Samuel Taylor Coleridge doğdu. Borges'in "çok az örneği bulunan onirik esin şiirlerinden biri" dediği "Kubilay Han"ı yazacaktı.

1860: Ağâh Efendi'nin Tercüman-ı Ahval gazetesinin ilk sayısı çıktı.

1971: Neruda, Nobel Edebiyat Ödülü'nü aldı.

22 EKİM

1915: İngiliz gazetesi Star'da, D.H. Lawrence'ın birkaç gün önce Methuen'den çıkan ve 1857 tarihli bir yasaya dayanarak toplatılıp yok edilen Gökkuşluğu romanı üzerine bir yazı yayımlandı. Yazıda, bu yılın Bloomgünü'nde (16 Haziran) kaybettiğimiz Mina Urgan'ın D.H. Lawrence'ta (YKY, 1997) aktardığına göre, "bu romanın ulusal sağlık açısından bulaşıcı hastalıklardan bile daha tehlikeli olduğu, savaş rüzgârları eserken, The Rainbow gibi bir romanın yazılmasının bir rezalet sayılması gerektiği" öne sürülüyordu; yayınevini yöneticisi, "kitabı dikkatle okumadan bastıklarına pişman olduğunu, okuyuculardan özür dilediğini" söyledi.

1919: Doris Lessing, İran'ın Kirman kentinde doğdu.

23 EKİM

1817: Fransız gramerci, ansiklopedist ve sözlükçü Pierre Larousse doğdu.

24 EKİM

1969: "Milli Şair" Behçet Kemal Çağlar, kalp krizi geçirdi ve Cerrahpaşa Hastanesi'ne kaldırıldı. O gece öldü.

25 EKİM

1400: Geoffrey Chaucer olasılıkla vebadan öldü ve

Westminster Katedrali'nin mezarlığına gömülen ilk şair oldu.

1924: Ziya Gökalp öldü.

26 EKİM

1880: Mark Twain, Connecticut'ın Hartford kentinde bir konuşma yaptı: "Hakikati söylemedikleri sürece, muarızlarımın benim için ne dediği umurumda değil."

27 EKİM

1914: Dylan Thomas doğdu.

28 EKİM

1704: John Locke öldü.

1978: Ağâh Sırrı Levend öldü.

29 EKİM

1783: Ansiklopedi yazarı D'Alembert öldü.

1789: "Muhayyelat yazarı" Aziz Efendi öldü.

1949: İbrahim Alaattin Gövsa öldü.

1980: Cemil Meriç, Jurnal'ine Orhan Veli için şunları yazdı: "Nasrettin Hoca masallarını beğenerek okudum. Fransızca bilse La Fontaine'in fable'lerinde daha başarılı olabilirdi. Zavallı Orhan! Bir yanı ile şairdi, kelimenin büyüüne inanmıştı. Minnacık bir şair..."

1935: Füzuzan doğdu.

30 EKİM

1871: Paul Valéry doğdu.

1938: "... Saat 20:00'de Merihliler New Jersey'e ayak bastı - bu söz onlar için yeniydi: toprağa ilk kez değişiyorlardı. Sakin ve serin bir sonbahar gecesiydi ve Merihliler saldırı sonunda sadece New York'u değil ülkenin geri kalanını da ele geçirdiler. Güçlü CBS radyo şebekesi tamamen ellerindeydi; başlarında da Orson adında genç bir yüzbaşı vardı.

Merihlilerin -tıpkı Rönesans ressamaları gibi- soyadları olmadığı için o da sadece Orson'du. ... Birkaç dakika önce, saat başında, bir anons spikeri şöyle demişti: 'Columbia Broadcasting System ve bağlı istasyonları, Orson Welles ve Mercury Theater'ı H.G. Wells'in "Dünyalar Savaşı" adlı eserinde sunar.' ... Yayın sona erdiğinde radyo istasyonu polislerle çevrildi, radyoya yüzlerce telefon geldi, insanlar stüdyo çıkışlarında toplandılar, hatta H.G. Wells bir protesto telgrafi çekti. ..." (Guillermo Cabrera Infante, Orson Welles: Bir Amerikan Mitosu)

1994: Halkbilimci ve şair Oğuz Tansel öldü.

31 EKİM

1795: John Keats doğdu.

1913: Geleceğin tarihçileri Will ve Ariel Durant evlendiler. Damat 31, gelin 15 yaşındaydı.

1931: Berna Moran öldü.

*****

1 KASIM

1787: Goethe Roma'ya, "Dünyanın bu büyük şehrine" ulaştı ve günlüğüne şöyle yazdı: "Babam Roma'ya ait manzaraları sofaya asmıştı. Şimdi aslını görüyorum."

1871: Şair ve romancı Stephen Crane (Cesaret Madalyası) doğdu.

1928: "Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında 1353 Sayılı Kanun" yürürlüğe girdi.

1952: Mavi dergisi çıkmaya başladı. "Mavi" hareketinin merkezi olan dergi, 1954'ten sonra Son Mavi adıyla yayımlanacaktı.

1958: Yahya Kemal Beyatlı öldü.

2 KASIM

1927: ABD doğumlu şair T.S. Eliot, İngiliz uyrukluğuna kabul edildi.

1950: George Bernard Shaw, 94 yaşında, bir düşme sonucu oluşan komplikasyonlar yüzünden öldü. Son sözleri şu oldu: "Siz bir antika olarak beni yaşatmaya çalışıyorsunuz ama benim işim bitti, artık, öleceğim." Her biri belli bir sesi temsil eden 42 harfli bir İngiliz alfabesi için mücadelesini

vasiyetnamesinde de sürdürüyor, bu amaca yönelik araştırmalar için para bırakıyordu.

1959: Ionesco'nun Gergedan'ının dünya prömiyeri Almanya'nın Düsseldorf kentinde yapıldı.

3 KASIM

1500: Benvenuto Cellini doğdu.

1901: Yazar ve devlet adamı (De Gaulle'ün kültür bakanı) Andre Malraux doğdu.

1975: Yönetmen, şair ve yazar Pier Paolo Passolini öldürüldü.

4 KASIM

1838: Stendhal, Parma Manastırı'na başladı - yedi haftada bitirecekti.

1918: İngiliz şair Wilfred Owen, Ateşkes'ten bir hafta önce Fransa'da savaşta öldü. 25 yaşındaydı - şiirindeki gibi genç: "Sığır gibi ölenlerin nedir ölüm çanları? / Topların canavarca öfkesidir sadece." (S.Ö.)

1968: Gazeteci Refi' Cevad Ulunay (kısaca Ulunay) öldü. Mevlana'nın yirminci göbekten torunuydu.

1982: "Şeyhülmuarririn" Burhan Felek öldü.

1984: Ümit Yaşar Oğuzcan öldü.

5 KASIM

1930: İsveçli bir gazeteci, Sinclair Lewis'e telefon ederek kendisinin Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan ilk Amerikalı olduğunu bildirdi. Lewis bunun bir muziplik olduğunu düşündü ve adamın aksarıyla dalga geçmeye başladı.

6 KASIM

1880: 20. yüzyılın büyük romancılarından Robert Musil (Niteliksiz Adam) doğdu. Thomas Mann, ona "Ölümsüzlüğünden sizinki kadar emin olduğum bir başka Alman yazarı yok" diye yazmıştı.

7 KASIM

1958: Aka Gündüz öldü.

1963: Gazeteci Hakkı Süha Gezgin öldü.

8 KASIM

1674: İngiliz şair John Milton (Yitik Cennet) öldü.

1973: Faruk Nafiz Çamlıbel Samsun vapuruyla yaptığı bir deniz yolculuğunda Fethiye açıklarında öldü.

1979: Şair Nevzat Üstün öldü.

9 KASIM

1818: İvan Turgenyev doğdu.

1918: Guillaume Apollinaire, yakalandığı İspanyol gribinden kurtulamayarak otuz sekiz yaşında öldü.

1990: Kerim Korcan öldü.

10 KASIM / DÜNYA ÇOCUK KİTAPLARI HAFTASI

1891: Rimbaud (1854), Marsilya hastanesinde öldü. Birkaç gün önce sağ bacağı dizinden kesilmişti.

11 KASIM

1312: Mevlana'nın oğlu Sultan Veled öldü. Sadece bir tek Türkçe şiiri bilinen babasının tersine, bütün şiirlerini Türkçe yazmıştı.

1821: Dostoyevski doğdu.

1979: Halkbilimci İhsan Hınçer öldü.

1986: "Sürgünde Türk yazarı" Fahri Erdiñç öldü.

12 KASIM

1915: Roland Barthes, Cherbourg'da doğdu. (Bu sırada Cherbourg Şemsiyeleri henüz çekilmemişti ama bunun Barthes'la bir ilgisi yok.)

1943: Öykücü Sadri Ertem öldü.

1996: Şair Nahit Ulvi Akgün öldü.

13 KASIM

1850: Robert Louis Stevenson (Defne Adası) doğdu.

14 KASIM

1950: Orhan Veli Kanık öldü.

1971: Sanat tarihçisi Celal Esat Arseven öldü.

15 KASIM

1903: Ercümen Behzad Lâv İstanbul, Şehzadebaşı'nda doğdu.

1980: Halkbilim araştırmacısı Sedat Veyis Örnek öldü.

16 KASIM

1935: Celal Sahir Erozan öldü.

17 KASIM

1717: Jean Le Rond d'Alembert Paris'te doğdu.

1982: Suat Taşer öldü.

18 KASIM

1865: Mark Twain'in ilk kurmacası ("Calaveras County'nin Ünlü Sıçrayan Kurbağası") Saturday Press'in son sayısında çıktı. (Daktilo kullanan ve editörün çalışabilmesi için yazılarını çift satır aralıklı yazan Mark Twain, Remington marka daktilosu için "Sağa sola mürekkep saçmıyor" diyordu.)

19 KASIM

1911: D.H. Lawrence zatürrie oldu ve öğretmenlikten istifa etti.

1981: Enver Gökçe öldü.

20 KASIM

1752: Thomas Chatterton doğdu.

21 KASIM

1694: Voltaire doğdu.

22 KASIM

1976: Sevgi Soysal öldü.

23 KASIM

1906: Sait Faik doğdu.

24 KASIM

1713: Laurence Sterne (Tristram Sterne, YKY) doğdu.

1870: Diyojen gazetesinin ilk sayısı çıktı.

25 KASIM

1970: Japon yazar Yukio Mişima (d. 1925), "Bereket Denizi" dörtlemesini bitirdikten birkaç saat sonra seppuku (harakiri) yaptı.

26 KASIM

1891: Sexus, Nexus ve Plexus'un yazarı Henry Miller doğdu.

27 KASIM

1819: Mütercim Asım öldü. Bilgin, tarihçi, şair, ama hepsinden önce dilciydi: Arapçadan Kamus'u, Farsçadan Burhan-ı Katı'yı çevirmiş, Tuhfe-i Asım adında Arapça-Türkçe manzum bir sözlük hazırlamıştı. "Mütercim Asım" adıyla tanınması, Kamus ve Burhan çevirilerinde kendi düşüncelerini

"Mütercim der ki" diye başlayarak aktardığından olsa gerek.

28 KASIM

1628: John Bunyan (İnanlı'nın Yolculuğu) doğdu.

1757: William Blake doğdu.

1932: Abdullah Cevdet öldü.

1971: Ahmet Emin Yalman'a Devlet Kültür Armağanı verildi.

1995: Aziz Çalışlar öldü.

29 KASIM

1832: Louisa May Alcott doğdu.

1963: Reşit Rahmeti Arat öldü.

30 KASIM

1835: Mark Twain (Samuel Langhorne Clemens) doğdu.

1900: Oscar Wilde, uzun süredir yakınlık duyduğu Katolikliğe girdikten bir gün sonra, geçirdiği bir kulak hastalığının yol açtığı beyin iltihabı sonucu, Paris'te öldü.

1910: Kemal Tahir doğdu.

*****

1 ARALIK

1884: Yahya Kemal (Beyatlı) doğdu.

1895: Friedrich Engels öldü.

1942: Rüştü Onur öldü.

1971: Gazeteci Hüseyin Avni Şanda (d. 1902) öldü. Kemal Ahmet'in romanı Sokakta Harp Var'ı yayımlamıştı.

2 ARALIK

1888: "Vatan Şairi" Namık Kemal öldü. Yıllar sonra, Kurtuluş Savaşı'nda cepheye giden bir subay, şairin Bolayır'daki mezarının taşına "Namık Kemal,

senin vatanını kurtarmaya gidiyorum" diye yazacaktı.

1943: Güven Turan doğdu.

1994: Orhan Şaik Gökyay öldü.

3 ARALIK

1894: Robert Louis Stevenson öldü.

1932: Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin (Türk Dil Kurumu) ilk başkanı, dilci Samih Rifat öldü. Oktay Rifat'ın babasıydı (mimar, fotoğrafçı ve yazar Samih Rifat'ın da dedesi).

4 ARALIK

1795: Thomas Carlyle doğdu.

1875: Rainer Maria Rilke, Prag'da doğdu.

1945: Sabiha ve Zekeriya Sertel'in sahibi olduğu Tan gazetesi ve matbaası basıldı: "...sokaklarda sürünen kâğıt bobinleri..." (Oktay Akbal)

1967: Fazıl Ahmet Aykaç öldü.

5 ARALIK

1870: Baba Alexandre Dumas öldü.

6 ARALIK

1883: Halil Cibran, Lübnan'ın Beşiri şehrinde doğdu.

1933: ABD'de Yargıç John M. Woolsey, Ulysses'in müstehcen olmadığına karar verdi ve kitap üzerindeki basım yasağını kaldırdı.

1972: Orhan Veli'nin kardeşi, gazeteci ve mizah öyküleri yazarı Adnan Veli Kanık (Mapusane Çeşmesi) öldü.

7 ARALIK

1874: Hüseyin Cahit Yalçın doğdu.

1956: Reşat Nuri Güntekin Londra'da öldü.

1979: Cavit Orhan Tütengil bir suikast sonucu öldürüldü.

1993: Abidin Dino öldü.

8 ARALIK

65 (İÖ): Horatius doğdu.

1859: İngiliz şair Thomas De Quincey (Bir İngiliz Afyonkeşin İtirafı) öldü.

9 ARALIK

1608: İngiliz şair John Milton doğdu.

1916: Adnan Veli Kanık doğdu.

1997: Halkbilimci Aydın Oy öldü.

10 ARALIK

1901: İlk Nobel ödülleri verildi. "Edebiyat Nobel"i -Tevfik Fikret'in sevdiği, şiirlerini çevirdiği, şimdi unutulmuş- Fransız şair Sully Prudhomme'a verildi.

11 ARALIK

1856: Günlerden Perşembe'ydi. Moby Dick yazarı Herman Melville'in gemisi "İstanbul'a üç mil uzaklıkta, belki de daha yakın", Marmara Denizi'nde demir attı. Fakat Melville, ancak ertesi gün öğleye doğru, yoğun sis kalktıktan sonra, İstanbul'u görebildi. İlk kez geldiği bu şehirde Beyoğlu'ndaki Hotel du Globe'da kaldı. 18 Aralık Perşembe günü Acadia vapuruna binerek İskenderiye'ye doğru yola çıktı; vapur İzmir'e de uğrayacaktı.

1953: Sedat Simavi öldü. Hürriyet gazetesinin kurucusu ve ilk konulu Türk filminin (Pençe) yönetmeniydi.

1975: Nihal Atsız öldü.

12 ARALIK

1821: Gustave Flaubert doğdu.

1916: Cemil Meriç, Antakya'da doğdu.

1935: Kitap kitabının yazarı Necip Asım Yazıksız öldü.

1945: Selim Nüzhet Gerçek öldü.

13 ARALIK

1784: Samuel Johnson öldü.

1797: Heinrich Heine doğdu.

1974: Yakup Kadri Karaosmanoğlu öldü.

1977: Oğuz Atay öldü.

1979: Behçet Necatigil öldü.

14 ARALIK

1971: Gazeteci Nusret Safâ Coşkun öldü.

1976: Gyula Németh öldü.

1977: Oğuz Atay öldü.

15 ARALIK

1815: Emma, Jane Austen'in 40. doğum gününden bir gün önce yayımlandı.

16 ARALIK

1775: Jane Austen doğdu.

1902: İspanyol şair Rafael Alberti, kendi sözleriyle "Cádiz Koyundaki limanlardan biri olan, Guadalete'nin, ya da Unutulmuşluğun NehriÖnin ağzında bulunan Puerto de Santa Maria" kentinde doğdu.

1956: Ercüment Ekrem Talü öldü.

17 ARALIK

1273: Mevlana Celaleddin-i Rumi Konya'da öldü.

18 ARALIK

1967: İsmail Hikmet Ertaylan öldü.

19 ARALIK

1848: Emily Brontë öldü.

1972: Ahmet Emin Yalman öldü.

1988: Niyazi Berkes öldü

20 ARALIK

1915: Aziz Nesin doğdu.

1957: Kâtip Çelebi'nin 300. ölüm yılı dolayısıyla İstanbul'da bir tören yapıldı ve bir armağan kitap yayımlandı.

1992: Amerikalı şair Denise Levertov, Seattle'daki evinde öldü. Kuşağının en etkili şairleri arasında yer alan Levertov, 74 yaşındaydı.

21 ARALIK

1804: Benjamin Disraeli doğdu.

1840: Namık Kemal doğdu.

1940: Scott Fitzgerald (Muhteşem Gatsby) öldü.

1943: Esat Mahmut Karakurt öldü.

22 ARALIK

1880: George Eliot doğdu.

1981: Hikmet Dizdaroğlu öldü.

23 ARALIK

1931: "Eylül muharriri" Mehmet Rauf öldü. Bir aşk macerasını konu edinen bu psikolojik romandan, benzeri duygusal roman, öykü ve düzyazı şiirlerden kalan zamanda, devrinin porno romanı Bir Zambağın HikâyesiÖni de yazmıştı.

24 ARALIK

1822: Matthew Arnold doğdu.

1867: Tevfik Fikret doğdu.

1961: Tevfik Fikret'in Eyüp mezarlığında bulunan mezarı törenle Aşiyân'a taşındı.

25 ARALIK

1908: Yaşar Nabi Nayır doğdu.

1925: Naim Tiralı doğdu.

26 ARALIK

1530: Babur Şah öldü.

1716: Thomas Gray doğdu.

27 ARALIK

1936: İstiklal Marşı'nın şairi Mehmet Akif Ersoy, Mısır'dan döndükten kısa bir süre sonra hastalanarak öldü. "Allah bu millete bir daha İstiklal Marşı yazdırmasın" demişti.

1942: Servet-i Fünun (1936'dan sonra Uyanış) dergisinin sahibi ve yayıncısı Ahmet İhsan Tokgöz öldü.

28 ARALIK

1912: "Hâce-i Evvel" Ahmet Mithat Efendi öldü.

1945: Theodore Dreiser öldü.

29 ARALIK

1894: Christina Rossetti öldü.

1907: Asaf Hâlet Çelebi İstanbul'da doğdu.

30 ARALIK

1865: Rudyard Kipling, Hindistan'ın Bombay kentinde doğdu.

1910: Yazar ve besteci Paul Bowles (Çölde Çay) New York'ta doğdu.

1981: Öykücü Ayhan Bozırat (d. 1932) öldü.

31 ARALIK

1946: Sait Faik, Yirminci Asır dergisini çıkaracak olan genç edebiyatçılarla, Sedat Simavi'nin Yedi Gün dergisi için bir "mülâkat" yaptı. Bu genç edebiyatçılar arasında Salâh Bırsel, Oktay Akbal, Behçet Necatigil ve Cemil Meriç de bulunuyordu.

1949: Rıza Tevfik Bölükbaşı öldü.

1983: Sevim Burak öldü.

*****

1 OCAK

1854: Altın Dal'ın (The Golden Bough: A Study in Magic and Religion; 1890: üç cilt; 1907-1915: genişletilmiş on iki cilt; 1922: kısaltılmış tek cilt) yazarı Sir James George Frazer Glasgow'da doğdu.

1879: Hindistan'a Bir Geçit'in yazarı E.M. Forster Londra'da doğdu.

1909: Marcel Proust, bu günlerde, çayına bir "madeleine" bandı. Aldığı tat çocukluk anılarını canlandırdı ve Swann Tarafındaki meşhur "madeleine" epizodu doğdu. Bu kitap, roman dizisi Kayıp Zamanın İzinde'nin temeli olacaktı.

1919: J.D. Salinger (Franny ve Zooey, Dokuz Öykü, Yükseltin Tavanları Ustalar ve Seymour: Bir Başlangıç, Çavdar Tarlasında Çocuklar) New York'ta doğdu. O günden beri de kendisinden çok fazla haber alınmıyor.

1930: Tahsin Saraç doğdu.

1934: Adnan Özyalçın doğdu.

1940: Varlık'ın 157. sayısında Ruhi Su'nun "Halk Şarkılarının Söylenişi" başlıklı bir yazısı çıktı: "Halk şarkılarımızı, bir saz şairinin yayık ve disiplinsiz sesiyle değil, fakat bir şehirli muganninin ağızıyla da değil; halk şarkılarımızı, Garp tekniği içinde halk gibi, fakat halktan ayrı olarak söylemeliyiz."

1953: Nurullah Ataç, Günce'sine başladı: "Günce, sizin anlayacağınız 'Hatıra Defteri', Firenklerin journal dedikleri.... Ne yazacağım bu güncede? Günler ne getirirse onu yazacağım..." (Bkz. 11 Mayıs)

2 OCAK

17 (İS): Ovidius doğdu.

1852: "Şair-i azam" Abdülhak Hamid Tarhan doğdu.

1980: Dilci ve sözlükçü Mustafa Nihat Özön Ankara'da öldü.

1981: Derleyip kitaplaştırdığı ve radyo programlarında anlattığı Anadolu masallarıyla haklı bir şöhret edinen Eflâton Cem Güney öldü.

3 OCAK

106 (İÖ): Romalı filozof, deneme yazarı ve hatip Marcus Tullius Cicero, Arpinum yakınlarında doğdu.

1501: Ali Şir Nevai öldü.

1799: Şeyh Galip öldü.

1882: New York limanında ABD'ye ayak basan Oscar Wilde (Dorian Gray'in Portresi, Reading Zindanı Balladı), deklare edecek bir şeyi olup olmadığı sorulduğunda "Dehamdan başka, hayır!" dedi.

1892: "Yüzüklerin Hükümdarı" üçlemesinin yazarı J(ohn) R(onald) R(enuel) Tolkien, Güney Afrika'da Bloemfontein'de doğdu. Üçlemesi, Hobbit ve başka birkaç kitabı Türkçeye çevrildi.

1923: (Eski) Çekoslovakyalı yazar Jaroslav Hašek 39 yaşında aşırı içkiden öldü. Altı cilt olarak tasarladığı Aslan Asker Şvayk'ın ancak dört cildini yazabilmişti. Kitabın ilk baskısı için, arkadaşı Karel Vanek uydurma bir bitiş yazdı.

4 OCAK

1785: Alman filolog Jacob Grimm, Frankfurt yakınındaki Hanau'da doğdu. Kardeşi Wilhelm'le birlikte Grimm Masalları'nı derleyecekti (1812-22).

1895: Tevfik Fikret'in oğlu Haluk doğdu.

1927: "Batarya ve Ateş muharriri" Süleyman Nazif öldü.

1960: Veba'nın yazarı Albert Camus, Fransa'da

Sens yakınında yayıncısıyla birlikte geçirdiği bir otomobil kazasında, 46 yaşında öldü. Yayımlanmamış ilk kitabı Sonuncu Adam yıllar sonra bulunup yayımlandı.

5 OCAK

1821: Lord Byron (33), günlüğüne Sir Waltter Scott (Ivanhoe) için şunları yazdı: "harika adam! Onunla sarhoş olmaya can atıyorum."

1825: Baba Alexandre Dumas, 23 yaşında bir romantik olarak kariyerine başladı, ilk düellosunu yaptı: pantolonu yere düştü.

1921: Romancı ve oyun yazarı Friedrich Dürrenmatt (Yargıç ve Celladı), Bern, Konolfingen'de doğdu.

1975: Arif Nihat Asya öldü.

6 OCAK

1854: William (ya da Thomas) Sherlock Scott Holmes, Yorkshire'da bir çiftlikte doğdu. Baba adı: Sir Arthur Conan ("Barbar" değil!) Doyle; ana adı: bilinmiyor.

1878: "Chicago" şairi Carl Sandburg, Illinois, Galesburg'de doğdu. 1939'da Abraham Lincoln biyografisiyle Pulitzer Ödülü'nü kazandığında, Edmund Wilson, "Booth tarafından vurulmasından bu yana Lincoln'ün başına gelen en kötü şey, Carl Sandburg'ün eline düşmesidir" diyecekti.

7 OCAK

1901: Fikret Adil doğdu.

1972: ABD'li "Confessional" (Gizdökümcü) şair John Berryman, 58 yaşında, arabasıyla bir köprüden Mississippi'ye uçarak intihar etti.

8 OCAK

1775: İngiliz basımcı ve "Baskerville" fontunun tasarımcısı John Baskerville (d. 1706) öldü. 1758'den beri Cambridge Üniversitesi'nin basımcısıydı.

1824: Arkadaşı Charles Dickens'ı polisiye roman yazmaya özendiren, Beyazlı Kadın'ın ve Ayaşlı'nın

yazarı Wilkie (William) Collins, Londra'da doğdu.

1948: Şair Arkadaş Z. Özger doğdu.

1967: İlhan Tarus öldü.

1979: Vehbi Cem Aşkun öldü.

9 OCAK

1324: Marco Polo Venedik'te 70 yaşında öldü. Kubilay Han'ın yanında geçirdiği günleri, 25 yıl önce Cenovalıların savaş esiri olarak hapisteyken, Pisa'lı Rustichello'ya yazdırmıştı.

1908: Feminist (ve) yazar (İkinci Cins), varoluşçu, Sartre'in hayat arkadaşı Simone de Beauvoir, Paris'te doğdu.

1916: Mahmut Cahit (Erencan) yani Cahit Külebi, Zile'de doğdu.

1945: Çingeneler, Aygır Fatma ve Sandalım Geliyor Varda yazarı Osman Cemal Kaygılı öldü.

1964: Halide Edip Adıvar öldü. d. 1884

1990: Cemal Süreya öldü.

10 OCAK

1635: Nev'izade Atayi öldü.

1776: Thomas Paine, Sağduyu'yu satışa çıkardı, 47 sayfalık bu kitapçık 500.000'den fazla sattı.

1845: 32 yaşındaki fazla tanınmamış şair Robert Browning'in yapıtlarını bir şiirinde öven Elizabeth Barrett (38), ondan bir not aldı: "Sizi seviyorum". Mektuplaşmaya başladılar. (Bkz. 6 Mart)

1953: Neyzen Tefrik (Kolaylı) öldü.

1982: Nurullah Berk öldü.

2001: Necati Cumalı öldü.

11 OCAK

1842: Psikolog ve filozof (ve romancı Henry James'in kardeşi) William James, New York'ta doğdu.

1903: Güney Afrikalı romancı Alan Paton (Ağla

Sevgili Yurdum) Pietermaritzburg'da doğdu.

1928: İngiliz romancı Thomas Hardy (Tess d'Urberville), 87 yaşında Dorchester yakınındaki evinde öldü.

1936: Raymond Chandler ve Dashiell Hammett Los Angeles'ta Black Mask'a katkısı bulunanlar için verilen bir akşam yemeğinde tanıştılar.

1995: Onat Kutlar öldü.

12 OCAK

1628: Fransız yazar ve çevirmen Charles Perrault doğdu. Doğu'dan masal derlemeleri ve özellikle Binbir Gece çevirisi ile tanınacaktı.

1876: Gemici, serseri, altın arayıcısı ve yazar (Vahşetin Çağırışı) Jack London, San Fransisco'da doğdu.

1900: Abdülbaki Gölpınarlı doğdu.

1974: Agatha Christie öldü.

13 OCAK

1898: Emile Zola, cumhurbaşkanına Dreyfuss Davası üzerine bir mektup gönderdi, arkadaşı Georges Clemenceau bu mektubu L'Aurore gazetesinde "J'accuse!" (Suçluyorum!) başlığıyla bastı.

1850: Balzac, 17 yıldır tutkulu bir ilişki sürdürdüğü Madam Hanska'yla nihayet evlendi. Beş ay sonra da öldü.

1973: Sabahattin Eyuboğlu öldü.

14 OCAK

1898: Lewis Carroll öldü.

1894: Joseph Conrad, gemicilik yaşamını bitirdi ve koltuğunun altında beş yıl boyunca denizde ve limanda yazdıklarıyla Londra'ya döndü: ilk romanı Almayer's Folly ertesi yıl yayımlanacaktı.

1896: ABD'li romancı John Dos Passos (Manhattan Transfer, Para) Chicago'da doğdu.

1901: Nâzım Hikmet doğdu.

1925: Nermi Uygur doğdu.

1925: Japon romancı ve oyun yazarı Yukio Mişima, Tokyo'da bir samuray ailesinin çocuğu olarak ve Kimitake Hiraoka adıyla doğdu.

1944: Mehmet Emin Yurdakul öldü.

1986: Enver Naci Gökşen öldü.

15 OCAK

1622: Jean-Baptiste Poquelin Molière, Paris'te vaftiz edildi.

1829: Balzac, kendi adıyla yayımlanacak ilk kitabı olan Sonuncu Chouan için yayıncısı Urbain Canel ile bir sözleşme imzaladı.

1841: Balzac, Edebiyatçılar Derneği'nin onursal başkanlığına atandı, ilk işi yazarlık hakkıyla ilgili bir yasa tasarısı hazırlamaya başlamak oldu.

1891: Rus mazlum şair ve Nadejda'nın kocası Osip Mandelştam, Varşova'da doğdu

1992: Nevzat Erkmén, Yapı Kredi Yayınları Kâzım Taşkent Klasik Yapıtlar Dizisi Danışma Kurulu'na Ulysses'tan yaptığı deneme çevirisini gönderdi.

16 OCAK

1599: İngiliz şair Edmund Spenser, yaklaşık 46 yaşında Westminster'da öldü. William Hazlitt, Spenser'ın şaheseri The Faerie Queene (Periler Kraliçesi) üzerine "[bu kitabı incelerken] alegoriye bulaşmazsak o da bize bulaşmaz" demişti.

1794: İngiliz tarihçi Edward Gibbon öldü.

17 OCAK

1706: Benjamin Franklin -basımcı, devlet adamı, filozof ve yazar- Boston'da doğdu.

1860: Anton Pavloviç Çehov, Rusya'da Taganrog'da doğdu. Öldüğü yıl olan 1904'te, kırk dördüncü doğumgününde, Moskova Sanat Tiyatrosu'nda son oyunu Vişne Bahçesi başlayacaktı.

1954: İsmail Habib Sevük öldü.

1957: Edip Ayel öldü.

1985: Muzaffer Hacıhasanoğlu öldü.

18 OCAK

1689: Filozof ve hiciv yazarı Charles de Montesquieu, zengin ve soylu bir ailenin çocuğu olarak, ailenin Bordeaux yakınlarındaki kır evinde doğdu.

1960: Romancı Nahit Sırrı Örik öldü.

19 OCAK

1809: Edgar Allan Poe, gezgin tiyatro oyuncularını anababasının oyun için bulunduğu Boston'da doğdu. Üç yıl sonra anadan öksüz, babadan yetim kalacaktı.

1997: Adnan Benk öldü.

20 OCAK

1900: John Ruskin öldü.

1961: Robert Frost, Başkan John F. Kennedy'nin yemin töreninde "Karşılıksız Armağan" başlıklı şiirini okudu.

21 OCAK

1789: İlk Amerikan romanı: William Hill Brown'ın mektup tarzı romanı The Power of Sympathy, or the Triumph of Nature (Duygudaşlığın Gücü, ya da Doğanın Zaferi) Boston'da imzasız yayımlandı.

1983: Romancı Kemal Bilbaşar öldü.

1985: Oyun yazarı Oktay Arayıcı öldü.

22 OCAK

1788: Lord Byron, Londra'da doğdu. 1821 yılında, otuz üçüncü doğumgününde "Hayatın karanlık, tozlu yolunda, / Sürüklendim ta üçe ve otuza. / Bütün bu yıllar ne bıraktı bana? / Hiçbir şey, bu otuz üçten başka." dizelerini yazacak, üç yıl sonra da ölecekti.

23 OCAK

1783: Marie-Henri Beyle, Grenoble'da doğdu. "Stendhal" adıyla yazacağı Kırmızı ve Siyah ve Parma Manastırı gibi romanlarla tanınacaktı.

1954: Hemingway ve karısı Mary, Amerikalı pilot Roy Marsh'ın kullandığı Cessna ile Victoria Gölü yakınlarında uçarken, pilot bir aynak kuşuna çarpmamak için uçağı aşağı daldırdı, bir telgraf teline takılan uçak düşerek parçalandı. Üçü de kurtuldu.

24 OCAK

1776: E.T.A. Hoffmann doğdu.

1962: Ahmet Hamdi Tanpınar öldü.

1986: Mehmet Kaplan öldü.

1993: Uğur Mumcu öldürüldü.

25 OCAK

1759: İskoç şair Robert Burns, Ayrshire'da Alloway'de doğdu.

1882: Virginia Stephen, Güney Londra'da doğdu. O sırada ABD'nin İngiltere elçisi olan, vaftiz babası James Russell Lowell, onun için bir şiir yazdı. O da Leonard Woolf'la evlendikten sonra Dalgalar'ı, Deniz Feneri'ni yazacaktı.

1936: Onat Kutlar doğdu.

26 OCAK

1912: Mehmet Celal öldü.

27 OCAK

1302: Dante Alighieri, muhalif olduğu siyasal grup kontrolü eline geçince, Floransa'dan sürüldü.

1653: Şair Nefi öldürüldü.

1832: Lewis Carroll doğdu.

1913: Ebüzziya Tevfik öldü.

28 OCAK

1814: Stedhal'in ilk kitabı yayımlandı. Kitabın kimi bölümleri Mozart ve Haydn'ın yaşamöykülerinden (ç)alınmıştı.

1873: Colette (Sidonie-Gabrielle-Claudine Colette) Fransa'nın Saint-Sauveur-en-Puisaye köyünde doğdu.

1939: İrlandalı şair W(illiam B(utler) Yeats, Roquebrune'de (Fransa) 73 yaşında öldü. Mezarı İrlanda'da.

1953: Neyzen Tevfik (Kolaylı) öldü.

1981: Özdemir Asaf öldü.

29 OCAK

1837: Aleksandr Puşkin öldü.

1957: Ziya Osman Saba öldü. "Hep terledi ve terini bembeyaz bir patiska mendile sildi hep. Şiiri hiç yaşlanmayacak küçük dayının şiiiridir." (Cemal Süreya)

30 OCAK

1982: Melih Vassaf öldü.

31 OCAK

1914: Rezaizade Ekrem öldü.

1832: Balzac, "Yabancı Kadın" imzalı bir hayran mektubu aldı. Bir yıl kadar mektuplaştığı "Yabancı Kadın"la, yani Kontes Eveline Hanska'yla, ertesi yılın Eylülünde Neuchatel'de buluştu. Ve on yedi yıl sürecek tutkulu bir ilişki başladı.

*****

1 ŞUBAT

1814: Lord Byron'ın The Corsair'i (Korsan), satışa çıktığı gün 10.000 nüsha sattı.

1851: Frankenstein'in yazarı Mary Shelley, 53 yaşında İngiltere, Bournemouth'ta öldü.

1874: Hugo von Hofmansthal doğdu.

1902: Şair ve yazar Langston Hughes, Missouri, Joplin'de doğdu. 1967'de öldü.

1918: Romancı Muriel Spark, Edinburgh'da doğdu.

1930: Muzaffer Buyrukçu doğdu.

1956: Şair Sefa Kaplan doğdu.

1979: Niyazi Akıncıoğlu öldü.

1979: Milliyet gazetesi başyazarı Abdi İpekçi öldürüldü.

2 ŞUBAT

1826: Anthelme Brillant-Savarin öldü.

1870: Mark Twain (34), Olivia Langdon'la evlendi.

1882: James Joyce, Dublin'de doğdu. Ulysses, 1922'de, kırkıncı doğumgününde Shakespeare and Company'den çıktı; numaralı 1000 nüsha bir ay içinde tükendi.

1947: Yedigün gazetesinde Sait Faik'in Orhan Veli'yle yaptığı bir röportaj yayımlandı: "Rakı Şişesinde Balık Olmak İsteyen Şair".

1970: Filozof Bertrand Russell, "dalya" demesine üç yıl kala öldü.

3 ŞUBAT

1874: Yazar ve Yitik Kuşak'ın kılavuzu Gertrude Stein, Pennsylvania, Allegheny'de doğdu.

1997: 82 yaşındaki Çekoslovakya'lı yazar, "Çek edebiyatının kralı" Bohumil Hrabal (Sıkı Denetlenen Trenler), romatizmadan tedavi gördüğü Prag Hastanesi'nde, kuşları beslemeye çalışırken beşinci kattan düşerek öldü.

4 ŞUBAT

1921: Feminist Betty Friedan (Feminine Mystique, 1962), Illinois, Peoria'da doğdu.

5 ŞUBAT

1626: Avrupa'nın en tanınmış mektup yazarı Mme de Sevigné, Paris'te doğdu. Provence'ta oturan

kızkardeşine 30 yıl boyunca yazdığı 1500 mektup, Paris yaşamı, saray dedikoduları ve günün önemli insanları konusunda vazgeçilmez bir kaynaktır.

1881: Tarihçi ve deneme yazarı Thomas Carlyle, Londra'da 85 yaşında öldü. "İyi yazılmış bir hayat hemen hemen iyi yaşanmış bir hayat kadar ender bulunur" diye yazmıştı.

1885: Hamamizade İhsan doğdu.

1887: Beşir Fuad intihar etti.

1897: Marcel Proust, Les Plaisirs et les Jours hakkında iftiracı bir yazı yazan Jean Lorrain'le düello etti - tabancayla.

1914: Beat kuşağının "baba" yazarı William Burroughs, Missouri, St. Louis'de doğdu. (Naked Lunch'in Kıyı Yayınları'ndan Çıplak Şölen adıyla çıkması -birkaç yıldır- bekleniyor.)

1915: Halk şairi Sümmani öldü.

1959: New York eyaletinin Nyack kentinde, sufle, istiridye, üzüm ve şampanyalı bir öğle yemeğinden sonra, Carson McCullers pikaba bir plak koydu ve (kocası Arthur Miller da yemekte olan) Marilyn Monroe ile Isak Dinesen'i (namıdiğer Karen Blixen) dansa davet etti Ğ mermer yemek masasının üstünde!

6 ŞUBAT

1564: Uslanmaz kavgacı, casus, oyun yazarı ve şair Christopher Marlowe, Canterbury'de (İngiltere) doğdu. (29 yıl sonra da öldü: 1 Haziran 1593)

1857: Fyodor Dostoyevski, ilk evliliğini Sibirya'da Marya Dmitriyevna ile yaptı. Marya Dostoyevski yedi yıl sonra ince hastalıktan öldü.

1876: Lewis Carroll, yayıncısından The Hunting of the Snark'ın (Köpan Avı: Barış Pirhasan) şömine kitabın adını basmasını rica etti; yayıncı onu kırmadı: The Hunting of the Snark, şöminde adı yazılı ilk kitap oldu.

7 ŞUBAT

1478: Utopia'nın yazarı Sir Thomas More, Londra'da Cheapside'nin Süt Caddesi'nde doğdu.

1764: Gotik romanlar yazarı Ann Radcliffe (The Mysteries of Udolpho), Londra'da doğdu.

1812: Charles Dickens, İngiltere, Portsmouth'ta doğdu. 1836'da, 24. doğumgününde, takma adla yazdığı denemeler Sketches by Boz adıyla ve George Cruikshank'in resimleriyle yayımlandı.

1812: Genç Lord Byron (24), Lordlar Kamarası'nda ilk konuşmasını yaptı: konuşması, isyancı işçilere ölüm cezası getirecek olan bir "önlem paketi" aleyhindeydi.

1837: Filolog ve sözlükçü Sir James Murray, İskoçya, Roxburghshire'da doğdu. 1915'te öldüğü sırada, Oxford English Dictionary'nin yarısını tek başına hazırlamış durumdaydı.

1867: "Küçük Ev" kitap dizisinin yazarı Laura Ingalls Wilder, Wisconsin, Pepin'de doğdu.

1885: (Harry) Sinclair Lewis (kendi tarifıyla: "meziyeti Ğvarsa eğerĞ kitaplarında bulunan ruhsuz bir adam"), Minnesota, Sauk Centre'da doğdu.

8 ŞUBAT

1577: İngiliz deneme yazarı ve filozof Robert Burton (The Anatomy of Melancholy [Melankolinin Anatomisi]), Leicestershire, Lindley'de doğdu.

1819: Sanat eleştirmeni John Ruskin, Londra'da doğdu.

1828: Bilimkurgunun babası Jules Verne, Nantes'da (Fransa) doğdu.

1926: İrlandalı oyun yazarı Sean O'Casey'in The Plough and the Stars'ı (Pulluk ve Yıldızlar) ilk kez Dublin'de Abbey Theatre'da sahnelendi.

9 ŞUBAT

1441: Ali Şir Nevai doğdu.

1874: İmajist şair Amy Lowell, Massachusetts, Brooklyn'de doğdu. 1915'te, savaşın yol açacağı sıkıntıyı önceden görerek -o da George Sand (bkz. 1 Temmuz) gibi sıkı bir puro tiryakisiydi- 10.000 Manila purosunu ismarlayacaktı.

1881: Fyodor Dostoyevski öldü.

1911: İngiltere'de Morning Post'ta çıkan imzasız bir yazı gazetesinin okurlarını çok eğlendirdi. Yazı The White Peacock (Beyaz Tavuskuşu) üzerineydi ve yazarı bir şeyi çok merak ediyordu: "D.H.

Lawrence'in cinsiyeti nedir?"

1922: On yıllık bir aradan sonra, Duino Elegies'in esin perisi Rainer Maria Rilke'ye geri döndü ve Rilke şiir dizisini 18 günde bitirdi. (Can Alkor'un Duino Ağtıları'nı çevirmesi ne kadar sürdü sahi?)

1923: İrlandalı oyun yazarı Brendan Behan, Dublin'in kenar mahallelerinden birinde doğdu.

1953: Behçet Necatigil "Evlerle Savaş" şiirini yazdı: "Körükler cılız olmak / Evlerin hiddetini, / Evlerle savaşımız / Savaşların çetini."

10 ŞUBAT

1302: 27 Ocak'ta sürgüne gönderilen Dante, gıyabında ölüme mahkûm edildi.

1749: Henry Fielding'in on küçük ciltlik The History of Tom Jones'unun yedi gün önce başlayan yayını tamamlandı.

1775: Deneme yazarı ve eleştirmen Charles Lamb, Londra'da trajik bir ailenin çocuğu olarak doğdu.

1837: 37 yaşındaki Aleksandr Puşkin, karısının onurunu korumak için girmek zorunda kaldığı düelloda aldığı yaralar yüzünden Moskova'da öldü.

1890: Boris Pasternak (Doktor Jivago), Moskova'da doğdu.

1898: Alman şair, oyun yazarı ve tiyatro kuramcısı Bertolt Brecht, "Karaormanlar'da" Augsburg kentinde doğdu.

11 ŞUBAT

1650: René Descartes öldü.

1899: Şaire Adile Sultan öldü.

1963: Kocası şair Ted Hughes'den dört ay önce ayrılmış olan Sylvia Plath, Londra'da 30 yaşında intihar etti. Bir yıl önce "Lady Lazarus"ta kâhince yazmıştı: "Ölmek / Bir sanattır, her şey gibi. / Eşsiz bir ustalıklarla yapıyorum bu işi." (Cevat Çapan)

12 ŞUBAT

1804: Immanuel Kant, Prusya'daki Königsberg'de, doğumundan beri oturduğu ve hiç ayrılmadığı evinde 79 yaşında öldü.

1809: Charles Darwin, İngiltere'de Shropshire, Shrewsbury'de doğdu. Aynı gün, ABD Kentucky'deki Hardin (şimdi Larue) İlçesi'nde bir orman evinde de Abraham Lincoln doğdu.

1979: Ali Rıza Ertan öldü.

13 ŞUBAT

1903: İnanılmaz "velut" romancı, Komiser Maigret'nin yaratıcısı Georges Simenon, Liège'de (Belçika) doğdu.

1934: Cenap Şahabettin öldü.

1958: Şair Nilgün Marmara doğdu.

1974: Aleksandr Soljenitsin, Sovyetler Birliği'nden sürüldü.

14 ŞUBAT

1483: Babur Şah doğdu.

1571: İtalyan heykeltıraş, döküm ustası ve dikkate değer bir özyaşamöyküsünün yazarı olan Benvenuto Cellini, 70 yaşında, doğum yeri olan Floransa'da öldü.

1895: Oscar Wilde'in komedisi The Importance of Being Earnest (Ciddi Olmanın Önemi) Londra'da St James Tiyatrosu'nda gösterilmeye başlandı.

1921: New York'ta Jane Heap ve Margaret Anderson, Joyce'un Ulysses'inin bir bölümünü Little Review'da yayımladıkları için müstehcen yayın yapmakla suçlandılar. Bir hafta sonra 50 dolar para cezasına çarptırıldılar.

15 ŞUBAT

1748: İngiliz hukukçu ve filozof, "yararcılık"ın yaratıcısı Jeremy Bentham, Londra'da doğdu.

1781: Laocoon heykel grubu üzerine incelemesiyle tanınan Gotthold Ephraim Lessing öldü.

1886: "Dr Fu Manchu" dizisinin yazarı Sax Rohmer, Birmingham'da doğdu.

16 ŞUBAT

1751: İngiliz şair Thomas Gray, "Bir Köy Kilisesinin Avlusunda Yazılmış Ağıt"ı imzasız yayımladı.

17 ŞUBAT

1673: Molière Paris'te 51 yaşında, kendi oyunu Hastalık Hastası'nda başrolü oynadıktan birkaç saat sonra öldü. Kilise cenaze töreni yapılmasını önce yasakladı. Daha sonra, rezaletten korkulduğu için tören gece yapıldı ama, binlerce hayranı dramatik bir fener alayı düzenledi.

1715: Antoine Galland, Paris'te öldü.

1776: İngiliz tarihçi Edward Gibbon'ın Roma İmparatorluğu'nun Yükselişi ve Düşüşü kitabının ilk cildi yayımlandı.

1856: Heinrich Heine öldü.

1903: Sadık Hidayet, Tahran'da doğdu.

1933: Tahsin Yücel, Elbistan'da doğdu.

18 ŞUBAT

1896: André Breton, Fransa'nın Orne eyaletinin Tinchebray kentinde doğdu.

1986: Tezer Özlü öldü.

19 ŞUBAT

1837: Georg Büchner (Danton) öldü.

1927: Yalnız Bir Avcıdır Yürek ve Hüzünlü Kahvenin Türküsü'nün yazarı Carson McCullers, Georgia, Columbus'ta doğdu. "Sanırım benim ana izleğim ruhsal soyutlanma" diyecekti.

1951: Fransız romancı André Gide, 81 yaşında Paris'te öldü. Birkaç gün sonra Sorbonne'da bir salonun duyuru panosunda Gide'in imzasıyla bir telgraf mesajı görüldü: "Cenennem yok. Claudel'e bildirderseniz iyi olur." Katolik mistik şair Paul Claudel, bir ara Gide'i dine döndürmeye çalışmış, başaramamıştı.

20 ŞUBAT

1852: Emily Dickinson'ın matrak St Valentine şiiri "Sic transit", Springfield'da Republican'da yayımlandı.

1912: İtalyan şair Filippo Tommaso Marinetti, Le Figaro'da Fütürizm Bildirgesi'ni yayımladı.

1988: Fransız şair René Char öldü.

21 ŞUBAT

1595: İngiliz şair Robert Southwell, bir Cizvit rahibi olarak yürürlükteki yasaya karşı geldiği için Tyburn'de asıldı.

1907: Amerikan asıllı İngiliz şair W(ystan) H(ugh) Auden, New York'ta doğdu.

1925: The New Yorker'ın ilk sayısı yayımlandı. Harold Ross'un kurup yönettiği dergi, "New York'lu" anlamına gelen adından da anlaşılacağı gibi, "metropol yaşamını yansıtmak" niyetindeydi ve ilk sayısında "Dubuque'taki yaşlı hanım için" çıkmayacağını duyuruyordu. (Merak edenler için: Dubuque, Iowa'da Mississippi kıyısında bir şehir; 1990 nüfusu bile ancak 62.321.)

22 ŞUBAT

1900: Buñuel doğdu.

1942: Stefan Zweig Petropolis'te intihar etti.

23 ŞUBAT

1821: John Keats gencecik öldü.

1888: 24 yaşındaki Hüseyin Rahmi'nin [Gürpınar] ilk romanı Şık, Ahmet Mithat Efendi'nin gazetesi Tercüman-ı Hakikat'te yayımlanmaya başladı: "Bunun baş tarafını rüştiyede iken yazmıştır. Bu kısmı okuyan ahbablarının tavsiyelerine uyararak, eseri Ahmet Mithat Efendi'ye göndermiş, iki gün sonra Tercüman-ı Hakikat'te Şık yazarını matbaaya çağırarak bir 'muhâbere-i aleniyye' [açık mektup] görünce gitmiş; Ahmet Mithat, romanı 'çocuk yazısına benzetemediği' için, bunun Hüseyin Rahmi tarafından yazıldığına ilkin inanmamış, fakat 'çocuğun' ısrarlarını ve 'gözünden iki damla yaş akmasını' görmesi üzerine inanmış ve tamamlayıp getirmesini istemiş, romanın son kısmını başından daha güzel bulmuş, genç yazarı, 'evlâd-ı ma'nevî' ilân ederek, romanı Tercüman-ı Hakikat'te tefrikaya başlamıştır." (Cevdet Kudret, Edebiyat Kapıları)

1971: Halit Fahri Ozansoy öldü.

24 ŞUBAT

1786: Wilhelm Grimm doğdu.

1946: Ömer Bedrettin Uşaklı öldü.

1978: Cahit Öztelli öldü.

1992: Hıfzı Veldet Velidedeoğlu (d. 1904) öldü.

25 ŞUBAT

1495: Cem Sultan öldü.

1707: Carlo Goldoni doğdu.

1871: Rimbaud, üçüncü kez evden kaçtı; Paris'te on beş gün kalıp döndü.

1970: Fethi Giray öldü.

26 ŞUBAT

1802: Victor Hugo doğdu. Sekseninci doğum günü Fransa'da ulusal bayram ilan edilecekti.

1947: Cemal Nadir Güler öldü.

1961: Hasan-Âli Yücel öldü.

1984: Hasan Hüseyin (Korkmazgil) öldü.

1986: Şair, romancı ve deneme yazarı Robert Penn Warren, ABD'nin ilk resmi "Başşair"i (Poet Laureate) oldu. Kongre Kütüphanecisi Daniel J. Boorstin tarafından seçilen Warren, o sırada Pulitzer Ödülü'nü hem kurmaca (1947) hem de şiir (1958, 1979) dallarında kazanmış olan tek yazardı. (Aynı yılın Eylülünde, başşair seçiminde atama uygulaması başlatıldı)

1988: Akşit Göktürk (d. 1934, Van) öldü.

1994: Tarık Buğra öldü.

27 ŞUBAT

1644: Şeyhülislam Yahya öldü.

1807: Henry Wadsworth Longfellow doğdu.

1902: John Steinbeck, California'nın Salinas kentinde doğdu.

1912: Lawrence Durrell, Hindistan'ın Darçiling kentinde doğdu.

1959: Hüseyin Siret Özsever (d. 1872) öldü.

28 ŞUBAT

1533: Michel de Montaigne doğdu.

1884: Ömer Seyfettin doğdu.

1916: Romancı Henry James, Londra'da 72 yaşında öldü.

29 ŞUBAT

45 (İÖ): Julius Caesar -445 gün sürdüğü için Karışıklık Yılı olarak bilinen- İÖ 46 yılını, 365 gün altı saate sabitleyerek, düzeltti.

*****

1 MART

1837: William Dean Howells doğdu.

1874: Recaiade Ekrem doğdu.

1985: A. Kadir öldü.

2 MART

1797: Horace Walpole öldü.

1930: D.H. Lawrence Fransa'nın Vence kentinde öldü.

1944: Edip Cansever'in yayımlanan ilk şiiri, İstanbul dergisinde.

3 MART

1756: William Goldwin doğdu. Frankeştayn yazarı Mary Shelley'nin babası

1945: Reşid Halid Gönç istifa edip resim imza toplamaya başladı.

4 MART

1995: Şair, sinema yazarı ve ressam Mustafa Irgat öldü. Aktör ve şair Cahit Irgat ile yazar, çevirmen ve İngiliz edebiyatı "duayen"imiz Mîna Ürgan'ın oğluydu.

5 MART

1916: Dada Zürih'te ortaya çıktı.

1922: Yönetmen ve şair Pier Paolo Passolini doğdu.

6 MART

1806: Elizabeth Barrett (sonradan Browning) İngiltere, Durham'da doğdu.

1920: Öykücü Ömer Seyfettin öldü. 22 Şubat günü hastalanmış, o gece evinde kaldığı (daha önce meşhur "Geliniz Canip Bey..." mektubunu yazdığı ve Selanik'te Genç Kalemler'i birlikte çıkardığı) arkadaşı Ali Canip'in annesi ona ihlamur kaynatmıştı. Kadıköy Kuşdili'ndeki Mahmutbaba Mezarlığı'na gömülen Ömer Seyfettin'e mezarında da rahat yoktu: 1940'lı yıllarda, mezarlığın yerine tramvay garajı yapılacağı için, Ali Canip ve birkaç arkadaşı Ömer Seyfettin'in kemiklerini Asri Mezarlık'a naklettiler. Başucuna tekrar dikilen taşındaki yazı, eski harflerle olduğu için örtüldü. Bunları yazan Ali Canip "1920 yılında kerametimiz yoktu ki kitabeyi yeni harflerle yazdıralım" diyordu. (Bu arada, tramvay garajı sonradan İETT Taşıt Müzesi oldu; nihayet 1990'lı yıllarda müze de kaldırıldı ve yerine İtfaiye taşındı.)

1935: Tarihçi İbnürrefik Ahmet Nuri (Sekizinci) öldü.

1948: Şair Kemalettin Kamu öldü.

7 MART

1785: Alessandro Manzoni doğdu.

1936: Georges Perec doğdu.

8 MART

1761: Jan Potocki doğdu.

1944: Hüseyin Rahmi Gürpınar öldü. (Tuhaf bir tesadüf: Dünya Kadınlar Günü, çocukluğu kadınlar arasında geçen ve romanlarında kadınları çok iyi anlatan bu yazarımızın doğumgününe rastlıyor.)

1977: Öykücü (Van, Kısa Lodos Hikâyeleri), iç hastalıkları uzmanı ve psikiyatr (Şizofreni), Sait Faik'in yakın arkadaşı ve doktoru Fikret Ürgüp, İstanbul'da öldü. 1914'te yine İstanbul'da doğmuştu. Dosdoğru Günlük'ü yıllar sonra çıktı.

9 MART

1967: Nâzım Hikmet'in gençlik ve Moskova'ya Doğu Emekçileri Komünist Üniversitesi'ne (KUTV) giden uzun yolda yolculuk arkadaşı, gazeteci ve yazar Vâlâ Nurettin Vâ-Nû öldü. 1965'te çıkan Bu Dünyadan Nâzım Geçti'de o günleri ve sonrasını anlatmıştı.

11 MART

1892: Enis Behiç Koryürek doğdu.

1962: Yusuf Ziya Ortaç öldü.

1994: Ionesco öldü.

12 MART

1685: George Berkeley doğdu.

1913: Guillaume Apollinaire, tek deneme kitabı olan Kübist Ressamlar / Estetik Düşünceler'i (YKY, 1996) yayımladı. Bu kitap kübist ressamlar konusunda hâlâ en önemli kaynaklardan biri, belki de birincisi.

13 MART

1970: Adalet Cimcoz öldü.

14 MART

1604: Kınalızade Hasan Çelebi öldü.

1883: Karl Marx öldü.

1941: Şair Metin Altıok doğdu.

15 MART

1971: Cevat Fehmi Başkut öldü.

1981: Yaşar Nabi Nayır geçirdiği mide kanaması sonucunda öldü. İlk sayısını 15 Temmuz 1933'te çıkardığı Varlık dergisi 2001 yılında 68 yaşına girecek.

16 MART

1680: La Rochefoucauld öldü.

1694: Mutasavvıf şair Niyazi-i Mısri öldü.

1933: Sedat Simavi haftalık magazin (ve edebiyat) dergisi Yedigün'ün ilk sayısını çıkardı. Hüseyin Cahit Yalçın, Halide Edip Adıvar, Reşat Nuri Güntekin, Nurullah Ataç, Mahmut Yesari, Sadri Ertem, Murat Sertoğlu gibi tanınmış yazar ve gazetecilerin yanısıra gençlerin de yazı, şiir, öykü ve romanlarının, Hikmet Feridun Es ve Naci Sadullah Danış'ın röportajlarının, Ramiz Gökçe ve Münif Fehim'in illüstrasyonlarının yayımlandığı dergi, son sayısının çıktığı 17 Ağustos 1950'ye kadar 17 yıl -yüksek bir tirajla- gündemde kalmayı başaracaktı.

17 MART

1509: Necati Bey öldü.

1978: Unutulmaz "Kızamuk Ağıdı"nın şairi Ceyhan Atuf Kansu öldü.

18 MART

1768: Laurence Sterne öldü.

1892: Ruşen Eşref Üneydin doğdu.

19 MART

1721: Tobias Smollett doğdu.

20 MART

1776: Samuel Johnson, biyografisini yazan James Boswell'a şunları söyledi: "... Tuhaf olan hiçbir şey kalıcı olmaz, Tristram Shandy de kalıcı olmayacak."

1828: Henrik Ibsen doğdu.

1971: Falih Rıfkı Atay öldü.

1984: Kerime Nadir öldü.

21 MART

1942: Hüseyin Suat Yalçın öldü.

1973: Âşık Veysel öldü.

22 MART

1832: Goethe öldü.

1971: Salih Zeki Aktay öldü.

1974: Sevim Burak'a nitrat yetmezliği teşhisi kondu.

23 MART

1842: Stendhal öldü.

1876: Ziya Gökalp doğdu.

24 MART

1904: Şair İsmail Safa öldü. Romancı Peyami Safa'nın babasıydı.

1935: İsviçreli öykücü Peter Bichsel doğdu.

1962: Behiç Ak doğdu.

25 MART

1611: Evliya Çelebi doğdu.

1820: Anne Brontë doğdu.

26 MART

1892: Walt Whitman öldü.

27 MART

1797: Fransız şair ve oyun yazarı Alfred de Vigny, Loches'da doğdu.

1889: Yakup Kadri Karaosmanoğlu doğdu.

1945: Halit Ziya Uşaklıgil öldü. d. 1866

29 MART

1868: Maksim Gorki doğdu.

1883: Cumhuriyet döneminin önemli öykücülerinden Memduh Şevket Esendal doğdu. Öğretmenlik, elçilik ve CHP genel sekreterliği gibi devlet memurluklarında bulunacak, bu yüzden öykülerinde M.Ş., M.Ş.E., Mustafa Yalınkat ve Oğulcuk gibi çeşitli imzalar kullanacaktı.

1966: Kızıltuğ ve Kolsuz Kahraman'ın yazarı, Karaoğlan'ın fikir babası Abdullah Ziya Kozanoğlu öldü.

1984: İlhami Bekir Tez öldü.

1988: Şair Emin Ülgener öldü.

30 MART

1631: Azmizade Halet öldü.

1956: Mithat Cemal Kuntay öldü.

31 MART

1809: Nikolay Vasilyeviç Gogol doğdu.

*****

1 NİSAN

1696: Abbé Prévost (Manon Lescaux) doğdu.

1918: Nigâr Hanım öldü.

1978: İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu öldü.

1980: May Yayınları'nın kurucusu ve sahibi Mehmet Ali Yalçın öldü.

2 NİSAN

1840: Emile Zola doğdu.

1891: Ahmet Vefik Paşa öldü.

1948: Sabahattin Ali öldürüldü.

1985: Behiç Duygulu öldü.

3 NİSAN

1783: Washington Irving doğdu.

4 NİSAN

1774: Oliver Goldsmith öldü.

5 NİSAN

1588: Thomas Hobbes doğdu.

6 NİSAN

1327: Francesco Petrarca (22), Santa Clara kilisesi'nde güzel bir kadın gördü. Hayatı boyunca, "Laura" adını verdiği ve kimliğini hiç açıklamadığı bu kadın için 366 şiir yazacaktı.

7 NİSAN

1600: Baki öldü.

1770: William Wordsworth doğdu.

8 NİSAN

1763: Ragıp Paşa öldü.

9 NİSAN

1821: Charles Baudelaire, Paris'te doğdu.

1882: Dante Gabriel Rossetti öldü.

1951: Sadık Hidayet intihar etti: "Paris'te günlerce, havagazlı bir apartman aradı, Championnet caddesinde buldu aradığını; 9 Nisan 1951 günü dairesine kapandı ve bütün delikleri tıkadıktan sonra gaz musluğunu açtı. Ertesi gün ziyaretine gelen bir dostu, onu mutfakta yerde yatar buldu. Tertemiz giyinmiş, güzelce tıraş olmuştu ve cebinde parası vardı. Yakılmış müsveddelerinin kalıntıları, yanı başında, yerdeydi." (Bozorg Alevî)

1988: Şevket Rado öldü.

10 NİSAN

1778: William Hazlitt doğdu.

11 NİSAN

1980: Yazar, folklor araştırmacısı ve radyo programcısı Ümit Kaftancıoğlu öldürüldü.

12 NİSAN

1712: Şair Nabi öldü.

1937: Abdülhak Hamit Tarhan öldü.

1967: İsmail Hami Danişmend öldü.

13 NİSAN

1893: Muallim Naci öldü.

1896: Mustafa Nihat Özön İstanbul'da doğdu.

1914: Orhan Veli Kanık doğdu.

1933: Polonyalı romancı Jerzy Kosinski doğdu.

1942: Atal Behramoğlu doğdu.

14 NİSAN

1822: Sir Walter Scott, kral IV. George Edinburgh'u ziyaret ederken onu eğlendirdi. Kral, Scott'a bir cam kadeh hediye etti. Scott da kadehi

ceketinin cebine koydu. Aynı gün daha sonra bu değerli parçanın üstüne oturdu ve onu kırdı.

1828: Noah Webster'in anıtsal çalışması, hazırlanması 22 yıl süren American Dictionary of English Language, sonunda yayımlandı. Sözlükte "Amerikanizm" had safhadaydı. Daha önce herhangi bir sözlükte görülmeyen 12.000 yeni sözcük.

1889: Tarihçi Arnold Toynbee, Londra'da doğdu.

15 NİSAN

1755: Samuel Johnson'ın "magnum opus"u A Dictionary of the English Language yayımlandı. Johnson şöyle diyordu: "Sözlük saate benzer. En kötüsü hiç olmayandan iyidir, en iyisinin de doğru gitmesini bekleyemezsiniz."

1843: Henry James doğdu.

1945: Pınar Kür doğdu.

1980: Jean Paul Sartre öldü.

16 NİSAN

1916: Behçet Necatigil doğdu.

17 NİSAN

1790: Benjamin Franklin öldü.

18 NİSAN

1580: Thomas Middleton doğdu.

1980: Suut Kemal Yetkin öldü.

1988: Oktay Rifat öldü. Ertesi gün, İlhan Berk günlüğüne şunları yazdı: "Oktay Rifat öldü. Dünya güzeli bir adamdı... Yazdıkları üstüne başına benzeyen o halis şairlerdendi. Cumhuriyet ilk klasiklerinden birini, dünya da büyük bir şairini yitirdi."

19 NİSAN

1882: Charles Darwin öldü.

1993: Sabahattin Kudret Aksal öldü. Ölmeden önce "Batık Kent" adıyla yayına hazırladığı son şiirleri aynı yılın Kasım ayında çıktı (YKY).

20 NİSAN

1912: Dracula'nın yazarı Bram Stoker öldü.

1923: Oktay Akbal doğdu.

21 NİSAN

1816: Charlotte Brontë doğdu.

1973: Kemal Tahir öldü.

22 NİSAN

1724: Immanuel Kant, Prusya'daki Königsberg kentinde doğdu.

23 NİSAN

1564: William Shakespeare'in bugün Stratford-upon-Avon'da doğduğu sanılıyor. (1616 yılında aynı gün aynı yerde öldüğü ise kesin olarak biliniyor.)

1616: Shakespeare doğum yeri olan Stratford-upon-Avon'da (olası elli ikinci doğumgününde), Miguel de Cervantes Saavedra ise Madrid'de öldüler.

1695: Henry Vaughan öldü.

1943: Abdülkadir Bulut Anamur'un Akine köyünde doğdu.

24 NİSAN

1815: Anthony Trollope doğdu.

25 NİSAN

1976: Şevket Süreyya Aydemir öldü.

26 NİSAN

1731: Daniel Defoe öldü.

1936: Sami Paşazade Sezai öldü.

27 NİSAN

1759: Mary Wollstonecraft doğdu.

1932: ABD'li şair Hart Crane, bir Guggenheim bursu aldığı Meksika'dan gemiyle dönerken denize atlayarak intihar etti. 34 yaşındaydı. Moby Dick yazarı Herman Melville için yazdığı şiiri şu dizeyle bitirmişti: "Bu destan yaratan ulu gölgeyi deniz koruyabilir ancak." (Cevat Çapan)

28 NİSAN

1925: T.S. Eliot, Faber & Faber'da, kendisini Lloyd Bank'taki sıkıcı işinden kurtaracak bir görevi kabul etti.

1926: (Nelle) Harper Lee Alabama'nın Monroeville kentinde doğdu. Putizer ödüllü romanı Bülbülü Öldürmek'teki (To Kill a Mockingbird) Dill için çocukluğundaki komşu çocuğu Truman Capote'yi örnek alacaktı.

29 NİSAN

1809: Sümbülzade Vehbi öldü.

1933: Yunanlı şair Konstantinos Kavafis, Mısır'ın İskenderiye kentinde 70 yaşında öldü.

30 NİSAN

1844: Henry David Thoreau, Concord'e yakınında balık avlarken, kazayla 300 dönümlük bir ormanı yaktı, 2.000 dolarlık zarara yol açtı.

1877: Alice B. Toklas, San Francisco'da doğdu.

*****

1 MAYIS

1672: Joseph Addison doğdu.

1923: Romancı Joseph Heller (Catch-22 [Madde 22: Levent Denizci; YKY]), New York'un Brooklyn semtinde doğdu.

2 MAYIS

1844: William Beckford öldü.

1945: Fransız yazar Colette, 72 yaşında, Fransa'nın en önemli edebiyat kurumlarından biri olan Académie Goncourt'un ilk kadın üyesi oldu.

3 MAYIS

1228: Mevlana, babası Bahaüddin Veled'le birlikte Belh'ten Konya'ya göç etti. Bütün ömrünü orada geçirecekti..

1469: Hükümdar'ın yazarı, devlet adamı ve siyaset filozofu Niccoló Machiavelli, Floransa'da doğdu.

1810: Lord Byron, Hero ile Leandros efsanesinin erkek kahramanı Leandros gibi, Çanakkale Boğazı'nı yüzerek geçti. Kraliyet Donanması'ndan Teğmen Ekenhead'le yarışan Byron, dört millik mesafeyi bir saat on dakikada aldı.

1845: İngiliz şair Thomas Hood öldü.

1934: F. T. (Feridun Timur), Servet-i Fünun-Uyanış dergisinde Ercümen Behzad (Lav) için "Ercümen Behzad, Nâzım Hikmet'i, arkada bırakan bir merhalemdir. Nâzım, bir sınıfın emel ve arzularını terennüm ediyor. Ercümen'de sınıf farkı gözetmeksizin yığıllara hitap ediyor" diye yazdı.

1945: Anne Frank öldü. O kadar çok istediği barışı göremeden.

1963: Boğaziçi'nin mehtaplarının, yalılarının ve geçmiş zaman köşklerinin yazarı, "Türkiye'nin Proust'u" Abdülhak Şinasi Hisar, doğup büyüdüğü İstanbul'da beyin kanamasından öldü.

4 MAYIS

1940: Nora Joyce, kocasına şöyle dedi: "Şey, Jim, kitaplarının hiçbirini okumadım ama bir gün okumam gerekecek, çünkü böyle iyi sattıklarına bakılırsa iyi olmaları lazım." (Kocası James Joyce'tu!)

1948: Norman Mailer'in ilk romanı The Naked and the Dead (Çıplak ve Ölü) yayımlandı.

5 MAYIS

1813: Sören Kierkegaard doğdu.

1816: 21 yaşındaki şair John Keats'in yayımlanan ilk şiiri "O Solitude" (Ey İssizlik), The Examiner'da çıktı.

1818: Karl Marx, Rheinland'da Trier kentinde doğdu. Birkaç on yıl sonra, dünyanın çehresi tanınamayacak ölçüde değişecekti.

1895: Mahmut Yesari doğdu.

1953: Orhan Burian öldü.

6 MAYIS

1862: Henry David Thoreau öldü.

7 MAYIS

1812: İngiliz şair Robert Browning Güney Londra'da, Camberwell'de doğdu.

1986: Haldun Taner öldü.

8 MAYIS

1737: Edward Gibbon doğdu.

1948: Aydede yeni harflerle yayımlanmaya başladı.

9 MAYIS

1860: Peter Pan'in yazarı J. M. Barrie doğdu.

10 MAYIS

1933: Alman öğrenciler Yahudi (ya da öyle olduğu düşünülen) yazarların yazdığı 25.000 kitabı Berlin Üniversitesi önünde yaktılar.

11 MAYIS

1948: Hamamizade İhsan öldü. Hamsiname'sine özenip benzer bir şey yazmak istediğini söyleyen Kıbrıslı (ya da Merzifonlu) birine "Tabii, siz de bir

'Merkepname' yazabilirsiniz pekâlâ!" demişti.

1952: Sermet Muhtar Alus öldü.

1954: Sait Faik Abasıyanık öldü.

12 MAYIS

1919: Tahsin Nahit öldü. Mîna Urgan'ın babasıydı.

13 MAYIS

1840: Jack'ın (ve Değirmenimden Mektuplar'ın) yazarı Alphonse Daudet doğdu.

1958: Nâzım Hikmet, Paris'te Abidin Dino için bir şiir yazdı: "Abidin Dino'nun 'Yürüyüş' Adlı Tablosu Üzerine Söylenmiştir".

14 MAYIS

1265: Floransa'da yeni doğmuş bir çocuk, San Giovanni Battista Kilisesi'nde Durante Alighieri adıyla vaftiz edildi. Dünyanın "Dante" adıyla tanıyacağı bu çocuk, ilk yapıtı olan Vita Nova (Yeni Hayat: Işıl Saatçioğlu; YKY) ile edebiyat tarihindeki ilk otobiyografik roman örneğini de verecekti.

1925: D. H. Lawrence'ın "St. Mawr" ve "Prenses" öyküleri birlikte yayımlandı.

15 MAYIS

1871: Arthur Rimbaud, Paul Demany'ye meşhur "Lettre du Voyant"ı (Kâhin'in Mektubu) yazdı: Bu mektupta "Gerçek şair ateşi çalmasını bilendir" diyor, Verlaine ve Baudelaire dışındaki bütün şairlerin üstünü çiziyordu.

1886: Emily Dickinson, Amherst'te nefritten öldü. 21 yıldır evinden dışarı çıkmamıştı.

16 MAYIS

1952: Memduh Şevket Esendal öldü.

1984: Şair, tiyatro oyuncusu ve yönetmen Ercüment Behzat Lav (Bütün Yapıtlar: YKY, 1996), 81 yaşında İstanbul'da öldü.

17 MAYIS

1880: Ziya Paşa öldü.

1957: Nurullah Ataç öldü.

1984: Vasıf Öngören öldü.

18 MAYIS

1898: Faruk Nafiz Çamlıbel İstanbul'da doğdu.

19 MAYIS

1795: Dr. Samuel Johnson'ın ("Sözlük Johnson") biyografi yazarı James Boswell öldü.

1897: Oscar Wilde, 25 Mayıs 1895'ten beri "ahlak dışı yaşam" suçlamasıyla kürek cezası çekmekte olduğu Reading Zindanı'ndan çıktı. Birkaç ay sonra Fransa'da başlayıp Napoli'de bitirdiği The Ballade of Reading Gaol (Reading Zindanı Baladı: Özdemir Asaf), ilk olarak Londra'da 24 Ocak 1898'de 400 adet basıldı. Wilde'ın son yapıtı olan kitapta imza olarak yazarın cezaevindeki sicil numarası bulunuyordu: C. 3. 3. (C bölmesi, üçüncü koğuş, üçüncü hücre).

20 MAYIS

1609: İngiliz yayıncı Thomas Thorpe, Shakespeare'in soneleri için basım izni aldı.

1799: Honoré Balzac, Fransa, Tours'da doğdu. 1819'da, ailesine noter yardımcılığını bırakıp yazar olacağını söyledi. Eski imparatorun bir resminin altına "Napolyon'un kılıçla yaptığını ben kalemle yapacağım" diye yazdı. Sonra, soyadına "de" ekleyip soyluymuş gibi davranmaya başladı.

1845: Robert Browning, Elizabeth Barrett'ı ilk kez ziyaret etti Ğ despot babasının kapattığı yatak odasında!

1878: "Sarıklı İhtilalci", gazeteci Ali Suavi öldü.

1882: Norveçli romancı Sigrid Undset (1928'de Nobel Edebiyat Ödülü), Danimarka, Kalundborg'da doğdu.

1946: W(ystan) H(ugh) Auden ABD yurttaşlığına

geçti.

21 MAYIS

1688: Alexander Pope doğdu.

1910: Colette, müzikhol sahnesinde bir deneyimden ve üç evliliğinden ilkinin bitişinden sonra, La Vagabonde'u La Vie Parisienne'de tefrika etmeye başladı.

22 MAYIS

1859: "Sherlock Holmes"un yaratıcısı Sir Arthur Conan Doyle, Edinburgh'da doğdu.

1885: Victor Hugo, Paris'te 83 yaşında öldü. Ölümü üzerine ulusal yas ilan edildi ve Hugo Panthéon'a gömüldü.

1912: Şair Eşref öldü.

23 MAYIS

1891: İsveçli yazar Par (Fabian) Lagerkvist (Cüce, Barabbas, Tanrı Gelini Sibyl), Vaxjö'de doğdu.

1906: Norveçli oyun yazarı Henrik Ibsen öldü.

1912: D. H. Lawrence'ın The Trespasser ("Yoldan Geçen") romanı çıktı.

1943: Öykücü Kenan Hulusi (Koray) öldü.

24 MAYIS

1957: Son Şairler, Son Hattatlar ve Son Sadrazamlar yazarı ve "cihan kaynanası" İbnülemin Mahmut Kemal İnal öldü.

25 MAYIS

1742: Şair Osmanzade Taip öldü.

1803: Amerikalı yazar ve düşünür Ralph Waldo Emerson doğdu.

1895: Cevdet Paşa öldü.

1983: Necip Fazıl Kısakürek öldü.

26 MAYIS

1703: Samuel Pepys öldü.

1905: Necip Fazıl Kısakürek doğdu.

27 MAYIS

1849: Dashiell Hammett (İnce Adam) doğdu.

1912: John Cheever (Yüzücü) doğdu.

1930: John Barth doğdu.

28 MAYIS

1941: Virginia Woolf, kocası Leonard'a dokunaklı bir veda mektubu bıraktıktan sonra, ceplerine taş doldurup Ouse Irmağı'nda intihar etti.

1986: Edip Cansever öldü. Cemal Süreya'ya göre: "Her şeyin fazlası zararlıdır ya / Fazla şiirden öldü Edip Cansever!"

29 MAYIS

1874: Peder Brown detektif öykülerinin yaratıcısı G. K. [Gilbert Keith] Chesterton doğdu.

1880: Tarihçi Oswald Spengler (Batının Çöküşü) doğdu.

30 MAYIS

1744: Alexander Pope öldü.

1956: Öykücü, "bilimkurgu" sözcüğünün mucidi Orhan Duru Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi'nden mezun oldu.

31 MAYIS

1819: Walt Whitman, Long Island'ın West Hills bölgesindeki bir çiftlikte doğdu.

1951: Şair Gültekin Emre Konya'da doğdu.

*****

1 HAZİRAN

1593: Oyun yazarı, şair ve hükümet ajanı Christopher Marlowe (29), Londra dışındaki Deptford köyünde, meyhanede hesap yüzünden çıkan kavgada kendi hançerinin üstüne düşerek ölümcül biçimde yaralandı.

1826: Şair Adile Sultan doğdu.

2 HAZİRAN

1840: Thomas Hardy doğdu.

1943: Jean-Paul Sartre ile Albert Camus, Sartre'in Les Mouches (Sinekler) oyununun sahneye konuluşunun ilk gecesinde tanıştılar. Bütün görüş ayrılıklarına karşın süren dostlukları, 1952 yılında tamamen bozulacaktı.

1970: Orhan Kemal öldü.

1991: Ahmed Arif öldü.

3 HAZİRAN

1277: Karamanoğlu hükümdarı Mehmed Bey Türkçeyi resmi dil olarak ilan etti.

1924: Kafka öldü.

1963: Nâzım Hikmet öldü.

1975: Öykücü F(ahri) Celalettin (Göktulga) öldü.

4 HAZİRAN

1933: Ahmet Haşim öldü.

5 HAZİRAN

1871: Aktör ve şair Cahit Irgat öldü. Bir de romanı vardı: Geri Dönemezsin.

6 HAZİRAN

1799: Puşkin doğdu.

7 HAZİRAN

1843: Hölderlin öldü.

1970: E. M. Forster 91 yaşında, Coventry'de öldü.

1980: Henry Miller, California'daki evinde, yayıncısının yanında öldü.

8 HAZİRAN

1809: Thomas Paine öldü. François Villon'u İngilizlere tanıtmış, Doğu dillerinden İngilizceye, Binbir Gece Masalları başta olmak üzere, pek çok çeviri yapmıştı.

1987: Şair Cahit Zarifoğlu öldü.

9 HAZİRAN

1870: İngiliz romancı Charles Dickens öldü.

1974: Guatemalalı şair, yazar ve diplomat Miguel Angel Asturias, Madrid'de öldü. Sayın Başkan adlı romanının ülkesinde bir siyasi barometre gibi olduğunu söylemişti: Kitap, her darbe öncesi toplatılıyordu!

10 HAZİRAN

1966: Hamdullah Suphi Tanrıöver öldü.

1984: Romancı ve şair Halide Nusret Zorlutuna öldü.

1988: Üsküplü şair ve çevirmen Necati Zekeriya öldü.

11 HAZİRAN

1572: İngiliz şair ve Shakespeare'den önceki en iyi oyun yazarı Ben Jonson doğdu.

12 HAZİRAN

1929: Anne Frank Almanya'da doğdu. 1942'de, 14. doğum gününde günlüğüne başlayacaktı.

13 HAZİRAN

1987: Cemil Meriç (kendi sözleriyle: "kendi semasında tek yıldız"), İstanbul'da öldü.

14 HAZİRAN

1811: Tom Amcanın Kulübesi'nin yazarı Harriet Beecher Stowe doğdu.

1933: Jerzy Kosinski doğdu.

15 HAZİRAN

1940: Ruhi Su'nun çok az sayıdaki şiirlerinin ilki Varlık dergisinde yayımlandı: "Ninni".

1961: Peyami Safa öldü.

16 HAZİRAN

1904: İrlandalı yazar James Joyce, Nora Barnacle'ı sevdiğini "anladı". Daha sonra, romanı Ulysses, Dublin'de bir 16 Haziran günü geçecek ve bu gün dünya edebiyat tarihinde Bloomsday (Bloom Günü) olarak yerini alacaktı.

17 HAZİRAN

1719: Joseph Addison öldü.

1951: Nâzım Hikmet, Boğaz'dan geçen bir Romen gemisine sığınarak Türkiye'den kaçtı. Kaçışına yardım eden genç akrabası Refik Erduran, büyüyünce oyun yazarı ve gazeteci olacaktı.

18 HAZİRAN

1746: Londra'da bir grup kitapçı Samuel Johnson'a bir sözlük ısmarladı. Ücret: 1575 £.

1902: İdeal bir antiütopya olan Erewhon'un yazarı, İngiliz romancı Samuel Butler öldü.

1936: Kıbrıslı şair Taner Baybars Lefkoşa'da doğdu.

19 HAZİRAN

1623: Fransız düşünür Blaise Pascal doğdu.

1973: Halkbilimci Tahir Alangu öldü.

20 HAZİRAN

1527: Hükümdar (Il Principo) yazarı Niccoló Machiavelli öldü.

1989: Şair ve romancı Hasan İzzettin Dinamo öldü.

1997: Şair Cahit Külebi öldü.

21 HAZİRAN

1905: Jean-Paul Sartre Paris'te doğdu.

1980: Ahmet Muhip Dıranas öldü.

22 HAZİRAN

1898: Erich Maria Remarque, Almanya'da doğdu.

23 HAZİRAN

1901: Ahmet Hamdi Tanpınar doğdu.

24 HAZİRAN

1599: Şair Nev'i öldü.

25 HAZİRAN

1995: Heykелci ve gezgin Hasan Safkan öldü. Motosikletle yaptığı uzun gezinin kitabı Kuzey Afrika'dan Portekiz'e, Ordan Eve yeni çıkmıştı.

26 HAZİRAN

1939: Ford Madox Ford, 32'si roman 81 kitap yazdıktan sonra, Fransa'da 66 yaşında öldü.

1982: Yazar Naci Girginsoy öldü.

27 HAZİRAN

1917: Apollinaire'in oyunu Les Mamelles de Tirésias (Teiresias'ın Memeleri) ilk kez oynandı. Apollinaire bir süre önce bir arkadaşına yazdığı mektupta şöyle diyordu: "Her şeyi iyice düşündüm taşındım. Daha önce kullandığım doğüstücülük (surnaturalisme) yerine gerçeküstücülük'ü (surréalisme) kabul etmek daha iyi olacak. Bu gerçeküstücülük deyimini henüz sözlüklerde yok." Böylece "Gerçeküstücülük" terimi vaftiz edilmiş oluyordu.

28 HAZİRAN

1567: Külkedisi (Cinderella) doğdu.

1712: Jean-Jacques Rousseau doğdu.

1952: Enis Batur Eskişehir'de doğdu.

1966: Fuat Köprülü öldü.

29 HAZİRAN

1989: Tahsin Saraç öldü.

30 HAZİRAN

1685: John Gay doğdu.